

професійно-технічної школи : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Козловська Ірина Михайлівна. Київ, 2001. 403 с.

2. Собко Я.М. Теоретичні та методичні основи інтегративних курсів у професійно-технічній освіті : монографія / Ярослав Максимович Собко ; за ред. С. У. Гончаренка. Львів. Сполом, 2007. 332 с.

3. Горбатюк Р. М. Розвиток графічних компетенцій у майбутніх інженерів-педагогів. *Молодь і ринок : щомісячний наук.-пед. журнал Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. Дрогобич, 2008. № 6 (41). С. 71–76.

4. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу : кол. монографія / за наук. ред. В. І. Ковальчука. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с.

Вороніна-Пригодій Дар'я Анатоліївна,
науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України

РИЗИКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Після успішного запровадження державно-приватного партнерства (ДПП), щодо інфраструктурних проєктів країни Європи почали широко запроваджувати даний механізм до основних галузей у тому числі й освіти. Здійснення аналізу європейського досвіду у аспекті виникаючих ризиків щодо ДПП у галузі освіти важливий компонент компаративної педагогіки [7].

Щоб досягти цілей, уряди повинні повною мірою використовувати потенціал приватного сектора, та розблокувати набагато більші потоки приватних інвестицій у систему освіти. Ми зосереджуємося на двох аспектах: державно-приватному партнерстві і ризиках його запровадження у системі освіти.

Державно-приватне партнерство (ДПП) як явище передбачає наявність домовленостей між урядом і приватними суб'єктами щодо надання послуг. Зазвичай ця домовленість згідно законодавства певної країни оформляється контрактом, який визначає характер послуги, тривалість її надання, можливі ризики та витрати, які нестиме кожна сторона при реалізації проєкта [6].

Державно-приватне партнерство у галузі освіти, особливо коли приватні особи отримують повноваження здійснювати керування закладами освіти, а держава оплачує навчання здобувачів освіти, відносяться до категорії ризику [1].

Аналіз теоретичних підходів і засад розвитку ДПП в освіті, результатів емпіричних досліджень, вивчення міжнародного досвіду свідчить про те, що для успішного впровадження ДПП на рівні країни необхідний системний підхід, який базувався б на комплексному аналізі технічного потенціалу партнерів і нормативної бази, а також економічне обґрунтування окремих

моделей ДПП [5].

ДПП це інструмент для досягнення ключових цілей у секторі освіти, і хоча приватне фінансування здається найефективнішим способом скорочення державних витрат, але слід пам'ятати, що у разі невдачі проекту, відповідальність повністю лягатиме на державу [4].

Всесвітній огляд національних освітніх законів, проведений RTE, свідчить, зростає занепокоєння відносно того чи спроможні держави встановлювати та контролювати мінімальні освітні стандарти приватних постачальників освіти.

Кваліфікація та статус викладачів мають бути частиною мінімальних стандартів, які повинні запроваджуватися та контролюватися державами. Комерційні освітні компанії часто лобіюють уряди, щоб вони не регулювали цей сектор або не дотримувалися існуючих стандартів [2].

Через ринкове обґрунтування більшості реформ ДПП економічна ефективність і конкуренція мають пріоритет над тим, щоб дати здобувачам освіти можливість розвивати свій потенціал. Це часто призводить до зосереджені уваги на підготовці здобувачів освіти до атестаційного тесту, а не на професійно-особистісному розвитку. Це також може призвести до прихованої (і в деяких випадках відкритої) дискримінації, відбору здобувачів освіти, які мають більші шанси на хороші результати, перевірки абітурієнтів та відбір з особливими освітніми можливостями [3].

Отже, до основних ризиків державно-приватного партнерства у системі освіти відносяться:

- спрощення ставлення до результатів навчання представників приватного сектору, оскільки страхові витрати у разі невдачі проекту в галузі освіти несе держава;
- встановлення власних стандартів освіти, які у залежності від комерційної вигоди можуть перевищувати або частково не відповідати державним стандартам в освіті;
- вибір викладачів для закладів освіти які у межах ДПП знаходяться під контролем приватного сектора обумовлений комерційною вигодою а не потребами здобувачів та вимогами стандартів;
- зосередженість освітнього процесу на підготовці до підсумкової атестації, а не на всебічному розвитку здобувача освіти;
- посилюється дискримінація абітурієнтів з наданням переваги «сильним», які триматимуть високий рівень закладу на ринку праці.

Разом з тим слід зазначити, що незважаючи на зростаючу стурбованість ризиками, пов'язаними з ДПП в освіті, за належного моніторингу та керівництва з боку урядів недержавні постачальники можуть ефективно заповнити прогалини між освітніми цілями та обмеженими матеріальними ресурсами.

Список використаної літератури

1. Gondard C., Salom E. G. The problem with Public-Private Partnerships and the role of the EU. *European Network on Debt and Development Asbl.* 2018. URL:

<https://www.eurodad.org/ppps-eu> (дата звернення: 17.03.2023).

2. Good Practice in the Relationship between Local/Regional Authorities and the Private Sector «Public-Private Partnerships (PPP)». COUNCIL OF EUROPE, 2008. 20 p. URL: <https://rm.coe.int/168074720b> (дата звернення: 17.03.2023).

3. Public Private Partnerships in the EU: Widespread shortcomings and limited benefits. 2018. Pursuant to Article 287(4), second subparagraph, TFEU, 09. URL: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_09/SR_PPP_EN.pdf (дата звернення: 17.03.2023).

4. Public-private partnerships under the «people-first» approach. *United Nations ECLAC*. 2020. Bulletin 383. № 7. 15 p. URL: https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/46538/1/S2000676_en.pdf (дата звернення: 17.03.2023).

5. Вороніна-Пригодій, Д. А. Європейський досвід державно-приватного партнерства зі створення програм працевлаштування та зайнятості молоді. *Інноваційна професійна освіта*. 2022. № 1(2), 50-52. DOI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733359> (дата звернення: 17.03.2023).

6. Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: термінологічний словник / Д. А. Вороніна-Пригодій, В. В. Попова, О. П. Радкевич, О. В. Слободяник, Я. О. Чепуренко; за голов. ред. В. О. Радкевич, С. Г. Кравець. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. 60 с.

7. Пригодій М. А. Використання компаративного аналізу в дослідженнях з порівняльної педагогіки. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2015. № 124, С. 292-294.

Газука Тетяна Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
професійної освіти та безпеки життєдіяльності
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ДУАЛЬНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ХАРЧОВИМ ТЕХНОЛОГІЯМ

Дуальною, що в буквальному сенсі слова означає «подвійною», формою здобуття професійної освіти є спосіб навчання, за яким теоретичний матеріал опановується у навчальному закладі з педагогом, а практичне навчання здійснюється на виробництві. Такий підхід суттєво відрізняється від «практичних відпрацювань», оскільки в його основі лежить не тільки закріплення теорії на практиці, а саме навчання в умовах виробництва.

Ще в минулому сторіччі дуальна форма навчання почала поширюватися в Німеччині, саме там запровадили її у пропорції 30% теорії і 70% практики. Далі цей підхід запозичили в Канаді, Південній Кореї та Китаї, а в Україні дуальне навчання почало запроваджуватися впродовж 2015-2017 років. Саме у цей період здійснювався експеримент з організації навчально-виробничого процесу